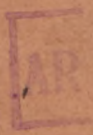

№ 4

Э. В. Шендерович
Кості NSV РИІК
Reamatukogu

SP,
7574

1936

KEVADIK

Kaas ja esileht: Johannes Feldmann.

SISU:

- B. Kangro: Kuuvalge. Luuletus.
- A. Kalamees: Noorsugu ja rekordsport. Artikkel.
- J. Rõuk: Mõtiskelusi kirjandusest, kirjanikest ja lugejaist.
Artikkel.
- H. Mark: Hitlerinoorte laagris Berliinis.
- K. Allik: Tema ja nemad. (Katkend.) Novell.
- Th. Fontane: Archibald Douglas. Tõlkinud A. Sang.
Ballaad.
- H. Reitsnik: Kriipseldusi matkalt Lõuna-Soomes.
- L. Püss: Kaks luuletust.
- A. Loring: Soome karsklasi külastamas.
- Muljeid ENK suvipäevilt Tõrvas.
- ENK VIII suvipäevad Tõrvas 19.—21. juun. 1936.
- Arvamusi „Kevadikust“.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 4

XIII aastakäik

1. oktoobril 1936

BERNARD KANGRO.

Kuuvalge.

*Läbi valge sügisöö
tuhkur hobu traavib.
Raske kabi sädet lööb
üle laia kraavi.*

*Täht kui lüli hõbekeest
kukub suurde vakka.
Kuu see veab varjumeest,
tuul see tõukab takka.*

*Juba surmavankri pöid
puudutab mu piire
sõites valgeid sügisöid —
hääletu ning kiire.*

*Säält ta veereb üle mäe,
kodarad nii pikad,
aga sõitja luisel käel,
kõlgub läikiv vikat.*

Noorsugu ja rekordsport.

Noorur! Sinu kui sportlase ideaaliks ja sihiks on muidugi tõusta peatselt suursportlaseks, krakiks. Tean seda. Juba noorelt, 16—17 a. tahad sa hiilata, sa püüad ihu ja hingega vinnata ennast oma saavutusi kõrgele, lähemale nii kehalt kui tehnikalt arenenud suursportlasele. Tihti sa jõuadki üsna lähedale sellele, seda on paljud jõudnud, jõuavad veelgi.

Ma sean üles küsimuse: kui kaua jõuad sa selles „suurvormis“ püsida? Kas sa oled ka avasilmi jälginud meie endisi tippnoorukeid, kes komeedina tõusid, hiilgasid ja peatselt kustusid ning nüüd jätkavad oma sportlikku tegevust keskpäraseina, massist eimillegagi silmatorkavana? Oled sa mõelnud, millest see nende langus on tulnud nii nobedasti? Vaata enda ümber askeldavaid tüsedaid tippnoorukeid, jälgi nende tegevust, tõusu ja langust, siis hakkad peatselt märkama!

Kuula, mis ma ütlen! Sa oled kuni 20 a. intensiivsuses kasvuaas: 13—16 a. pikkusekasvus, 17—20 a. n. ö. laiusekasvus. Sa oled nagu „poolroheline õun“, millel pole mingit maitset. Ka sul pole veel „maitset“, sul pole seda seesmist „säsu“ — energiat, mida sa võiksid raisata ülearu ja lõpmata väliste tegevuste, nagu näit. spordi pääle. Neil aastail sa pead seesmiselt kasvama, su keha vajab materjali enda ülesehitamiseks ja seda ülesehitusmaterjali — toitu — ei või sa mõtlematult ega ülearu — pane tähele — ülearu — raisata muuks otstarbeks.

Sinu mõistlik, paras, isegi küllalt intensiivne, sportlik treening tuleb sulle kasuks. See ergutab su sportlikku tehnikat jne. Niisugune ratsionaalne treening on isegi vajalik, muidu sa ei arene oma kehalt küllalt tubliks, tüsedaks, saavutusvõimsks. Sa pead sportima mängeldes, lõbusas meeleolus, naerdes. Kuid sa pead hoiduma äärmusest ja ühe-

külgsusest sportlikus tegevuses. Su keha nagu su vaimsedki võimed vajab mitmekülgsed arendamist.

Milles see seisneb? Oletame, et sul on annet kaugushüppes. Sa oled 15 a. juba silmapaistev teiste noorukite seas oma võimetega, sa oled „ime-laps“. See tõstab su enesetunnet, uhkust. Sead enesele sihiks tõusta kaugushüppes kõrgele tasemele. Sa treenid korrapäraselt päev-päevalt, aastaid. 4—5 a. pärast oled „suurus“, tuntud sportlane. Sa oled hääl tasemel.

Edaspidises tegevuses ja treeningus märkad sa aga, et asi ei edene enam. Tase püsib, tõusu pole. Sa oled korralikult võistelnud, hiilgasid 1—2 aastat — ja allamäge hakkab minema su karjäär. Seesmiselt — vaimset — sa nagu ka enam ei suuda end hoida „veepääl“. Oled tüdinud, väsinud, küllastunud. Sa treenid veel hoolsamini, võistled edasi, püüad kogu hingega — aga tulemused on viletsad ja asi veereb aina allamäge. Lõpuks lööd käega ja muutud keskpäraseks sportlaseks, võistlejaks, kasvatad natuke „rasvakestki“ — ning sellega jääbki.

Kas sa mõtlesid ka, et sa treenisid ühe külgselt? Sa vaid hüppasid päevast-päeva või trampisid nürimeelselt jooksurada ja see oli ka kõik. Sa harrastasid oma nõrkade jõududega tippu, enda „rekordi“. See röövis kõik su kasvuenergia, nii kehalise kui vaimse. Sa raiskasid oma jõude, selmet neid arendada ja suurendada.

Su töö oli ühekülgne. — Kas pidasid treenides kinni neljast põhimõttest: kiirus, osavus, jõud ja vastupidavus? Kas sa enda üldarendamiseks harrastasid võimlemist? Kas jooksid 60—100 m? Kas tõukasid kuuli? Kas jooksid 400—1000 m? Kas panid kõik need tegurid enda üldarendamise käiku?

No vaata! Sa ei arendanud endas

Mõtiskelused kirjandusest, kirjanikest ja lugejaist.

Palju pakse köiteid on kirjutatud, palju suuri mõtteid ja julgeid sõnu on pandud paberile. Sõna on tühine, ent ometi vahel vägevam tõikade käegakatsutavast loogikast. Sõna õigel hetkel öelduna võib pöördma maailma pahurpidi. Kindlasti ei looda selliseid sõnu materiaalsete kasude tõukel. Siin on tegu lihtselt vajadusega end avaldada. Luues midagi, kogeb kirjanik hulk võõraid eluvõimalusi, rändab uuel maal, uue päikese all. „See on rida enesekaotusi ja eneseleide tuhandest mõtte- ja tundmusekillust“, ütleb Tuglas.

Rahvaluules leidub rida luuletisi, mis on pühendatud laulu võimule ja ilule. Need kõnelevad küllalt selget keelt vanade eestlaste lauluarmastusest ja -hindamisest.

„Nõmmel marju noppides,
soossa loogu võttadessa;
sää! ma säädsin sõnuda,
lahutasin laulusida,
panin kokku palve'ida,
heidin hellida sõnuda“,

vastab rahvalaulik küsimusele, kus ta laulma õppis. Lauldi siis, kui süda muretses, „silmad vetta veeretasi“, lauldi nii, et see, kes kuulis laulu, mõtles lauljaid pidavat rõõmupäevi, laulvat lustilaulu. Lauldi enesele lohutuseks ja teisile rõõmuks.

Keegi ei sundinud ega käskinud laulda. Mingit ainelist kasu ei saadud sellest. „Laulust ei kaeta lauda, ei panna pada tulele“, kuid „sõnad pannakse tähele, laulud lastaks kirjutada, pistetakse piiblie, rapsitakse raamatuie.“

neid nelja võimet, milliseid tulevane tippportlane peab evima! Ja päälegi, kas sa katsusid hulga publiku ees esinemisel olla samas „vormis“ kui treeningul? — Rahulik, asjalik, üleolev. Kui asi hakkas allamäge minema, sa hakkasid ärrituma, närveerima, astusid tihti üle — ja järgmisel korral esinesid veel halvemini! Kas sa olid enda kuningas?

Sa treenisid ühekülgsest. Sul arenesid päämiselt jalalihased, ülakeha jäi nõrgaks. Sa ei annud võimalust sel närvisüsteemil saada puhkust. Sa ei rakendanud teisi närvikombinatsioone, teisi lihasrühmi tõhe! Su närvide ja lihaste reageerimisvõime nürines liiga ühekülgse töö ja treeningu tagajärjel. Sul tuli vaimne väsimus ja tülpimus, selmet end mitmekesise tööga värskendada, pakkuda kehale puhkuse- ja kasvuvõimalust. Alaline ühekülgne, liialt intensiivne treeninguviis röövis su kogu olemuselt edasise arenemisvõime. Sa tarvitasid enda kallal „röökasustust“, sa pillasid jõude.

Noorur, kasva aegamööda, pea ülal-
toodud treeningupõhimõtteid silmas
ja hoolitse mitmekesise spordi eest!
Mängi palli, uju, tee „kasulikku“ tööd
kah! Jne.

Ühekülgne „rekordi“ taotlemine pole nooruki sportlik töö. See pole otstarbekas. Kasvuaeg on säärane treenimisviis äärmiselt kahjulik.

Õpi ennast ise tundma, uuri end ja oma jõude, mõtle järele, mida sul vaja! Ära punni kasvuaeg suuri raskusi tõsta — ega sust siis tõstjat saa! Sa pead arendama enda välja ühtlaselt ja ideaalselt, saama „ilus keha“ noorukiks. „Ilus“ keha on ka võimeline saavutama häid tagajärgi ja — neid alal hoidma. Mõistagi, kui need on saavutatud pideva treeningu ja otstarbeka töö läbi!

Jälgi alati end, õpi mõtlema, õpi kontrollima oma arenevaid jõude. Ole neis teadlik, ära treeni uisa-päisa, nüridalt, ühekülgsest! Oota suur sportlaseks saamisega!

Laulik on võimeline kustutama valu, kõrvaldama muremõtteid. „Kuhu hääli kuulunekse, sinna metsa murdunekse, ise puud pinuje lähevad, halud ristati ajavad.“ — Nii rääkisid meie vanad laulikud, tundmatuks, nime-tuks jäänud suured luuletajad.

Samu mõtteid leidub ka meieaja lüürikute tooteis. Sageli korratakse, et luule ei kao, ei roostetu, ei vanane. Luuletaja ei vaja maisi varandusi selleks, et olla sajakordne, tuhatkordne miljonär:

„Säälpool päikest, säälpool tähti on mu varanduse määr.“ (Sööt.)

Ent alati pole mõnus olla luuletaja. Nii kaebab Eino Leino: „Ei ole kerge olla laululooja, olla rõõmsate sõnumite tooja siin maailmas, kus räägivad suurtükid, vennasurmad õitsevad suurelt ja veripunaselt.“ Luuletises „Kui puhus mu katusekambri tuul“ iseloomustab Anna Haava kibeda satiiriga paljude kirjanikkude kurba saatust:

„Ja kaebasin tasa ma lauliklind, et leivata jättis mind kodumaapind. Liig hell sa oled! nad troostisid mind.“

Kirjanik loob usus, et lugeja tunneb rõõmu, nautides tema loomingut. Tunda vaimustust kirkaist mõtteist — see näitab, mida inimene pälvib. Olla hingelt loid, sisema vaimustusega ilusa ja suure vastu, tunda ainult lahja kiindumust ilusa ja suure vastu — seda võib igaüks, isegi loom.

Lugedes häid raamatuid, näeme, kuidas kirjandus muutub peagi meie vaimsete nõuete ning tarvete paratamatuks ja olulisimaks osaks. Sisimate väärtuste kujundamisel ja rikastamisel evib kirjandus suurimaid eeldusi. Ta mõju inimesele on laialdane, kõiki hinge lõpmatuid soppu puudutav. Kirjanduse kaudu alles jõuab haritud ja haridusetagi inimene vaimses arengus kultuuriinimese mõisteni. Inimene, olles palju lugenud, on jõudnud lähemale iseendale, kui ka teisile. Raamatute kaudu on ta rikastunud igapäevses elus saavutamatu või vähemalt kaugeks jäänud tunnetevald-

konna poolest. Kirjandusest õpime eritlema inimhinge lõpmatuid varjundeid, tutvume ühiskondlikkude nähtustega, olundeiga, mis muidu võib-olla jääksid eemale meie kokkupuuteulatusest.

Pole ükski kool teinud kedagi kultuurinimeseks, kui pole olnud kirjanduselugemist. Võime täie õigusega öelda, et suur osa tänapäeva vaimse kriisi süüst langeb seigale, et meil liig vähe loetakse.

Meenub Tammsaare jutustis vae-sest koolipoisist, kes käis lugemas raamatukaupluse aknail raamatute päälkirju ja keda kõnetas seejuures priske vanahärra, kes kord ise samuti oli toitunud loetud päälkirjust. Nüüd aga, kus tal elumõnusus nautivana ei puudunud raha raamatute ostmiseks — nüüd ei tundnud ta enam seda nälga.

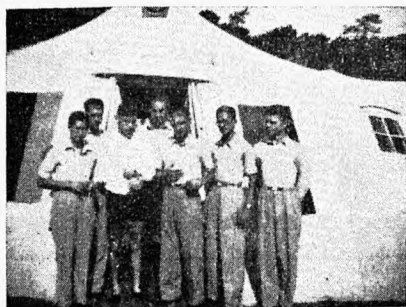
Meil ei tarvitse rääkida alamaist ringkonnist, kui isegi kõrgema haridusega isikute keskel on suur protsent, kellede vaimne arenemine on täiesti kängus. Need on kääbusinimesed, kelle huvide ulatus ja kandejõud on arenemisel jäänud seisma. Nad loevad kas mittemidagi või ainult ajalehti. Kes rohkem loeb kui ajalehti, loeb harilikult nii, et ta võiks jätta selle pigem tegemata.

Sageli kuuleme ütlust: pole mõtet kõnelda minuga ühest või teisest raamatust, olen lugenud seda küll, ent mul on õnnetu omadus unustada. — Sääraselt isikuilt pörkub raamatu sisu tagasi, muidu oleksid nad tingimata pöördunud raamatu juurde ja lugenud teda veel korra.

Oma iseloomult võib lugejaid jagada mitmesse liiki. On lugejaid, kes ajaviiteks kõnnivad üle raamatu lehekülgede. Neid ei huvita kujud ega vormitaidurlikkus, vaid üksnes jututise põnevus ning hää lõpp.

On neidki, kes pelgavad traagilist sündmustikku. Nad loevad enne raamatu lõpu ning selle järgi otsustavad, kas üldse lugeda teost. Need on parandamatud romantikud või vananenud lapsed, keda ahvatleb ainult õnnelik lõpp. Kuid ometi on võltsimatu

Hitlerinoorte laagris Berliinis.

Eesti õpilassportlasi Berliini rahvusvahelises noorsoolaagris seismas oma telgi ees.

„Saksamaa on tänapäeval juhprin-tsiibil valitsetav riik. Juhi tahtel meie kooli, partei, tööteenistuse ja hitleri-noorte ülesandeks on kasvatada saksa poisist sõdur“ — nii rääkis saksa riigispordijuht Tschammer und Osten suvel rahvusvahelisel spordipedagoogilisel kongressil Berliinis.

Selles lauses on avameelselt väljendatud siht, mille saavutamistahet võis tähele panna tutvudes Berliini koolide, töölaagri ja noorsooorganisatsiooniga. Juba olümpiamängude avapäeva noorsoopidustus seisis õieti selles, et Hitler-Jugend kaitsväeli-

tõik, et puhas ja sügav valu pälviv rohkem kui õhuke rõõm.

On ka lugejaid, kes tormavad üle lehekülgede, küsimata, mis hääd on vasakul või hüvakul. Kuid õigestilugejad on need, kes sammuvad edasi targu, süvenenult. Nad ei torma, kuid ei aegle ka asjatult.

Peame lugema, et saada paremaks — öeldakse sageli. Seega nõutakse, et literatuur olgu moraliseeriv. Kuid miski maailmas pole vähem kohane meie paremaks muutmiseks kui moraliseeriv kirjandus. Miski ei mõju igavamalt, miski pole ebakunstilisem.

Hunnitu teos, mis mõjustab ühte sügavasti, jätab teise külmaks. Siit järgneb, et ükski kunstiteos ei ärata mõju, kui nautijas seks mõjuks puuduvad eeldused. Nii ütleb sageli

Õpilassportlasi soome sauna ees.

ses rivikorras massiivse kolonnina marssis Lustgartenisse, kus propagandaminister, noorsoojuht ja teised tähtsad tegelased esinesid kõnedega, millele järgnes tervitustseremoonia olümpiatulele.

12. augustil võimaldus viibida koos kolmekümnest eri maast päritoleva noorsootegelasega hitlerinoorte laagris Grunewaldis. See oli saksa noorsoo suurlaager, kus olid koos kogu saksa nooruse esindajad. Saksas on ainult üks noorsoo-organisatsioon, mis jaguneb kolmeks erirühmituseks: Jungvolk'i moodustavad noored

alles võõras vaimutöö, mis meis endis peitub.

Väärtusliku kirjanduse lugemine on kogu elule määrav ja saatuslik. „Hää raamat kasvatab tarviduse tähele panna inimesi, igäihte neist, austada nende tööd, nende rahutut, otsivat hinge. Mulle tundus elu nüüd kergemana, sest ta oli saanud sisu, mõtte.

Igasugused teadmised on kasulikud, isegi teadmised mõistuse vigadest ja tunnete petlikkusest. Armasta raamatut, teadmiste allikat. Teadmises on meie pääsimine, see üksi võib teha meid hingeliselt tugevaiks, tõsiseiks, mõistlikeks inimesiks.“ (M. Gorki.)

Armastagem raamatuid, sest neis armastame inimest.

Tema ja nemad.

(Katkend.)

Näidend on ikka nagu maal kunagi. Etteütteleja „sosinat“ kuuleb viimaste ridadeni, mängijad aga näevad kramp-likku vaeva selle tabamisega. Kuula- misega tekivad tühjad kohad, mida püütakse täita veidrate žestidega ja kordamistega. Saalist kõlab kogu aeg vahelehhüüdeid ja jutukõma. Tüd-

rukud punastuvad ja naeratavad häbe- nedes, noormehed katsuvad lipsu- sõlmi ja on hädas sellega, kuhu ase- tada käsi. Mõned lahendavad prob- leemi õige „ratsionaalselt“: nuuska- vad kogu aeg nina ja pühivad otsa- esist.

Kella 12-ks on see „häda ja õnne-

kuni 14 aastani. Neist vanemad on organiseerunud sugupoolte järgi. Tüdrukute organisatsiooniks on Bund Deutsher Mädel ja poisid tähtsaima rühmitusena ongi Hitler-Jugendi nime vääriliseks tunnustatud. Harilikult aga neist kolmest erirühmitusest rääkides tarvitatakse kõigi kohta hit- lerinoorte nimetust. Nii Grunewaldi hitlerinoorte laagriski olid telgid poistele, tüdrukutele ja Jungvolk'i liikmetele. Laagris demonstreeriti meile saksa nooruse võimeid, harras- tusi ja töömeetodeid. Tähtsamad alad (ja peagu ainukesed) on rivi, sport ja laul (tavaliselt trummorkestri saatel). Organisatsioon, kord ja täp- sus on eeskujulik.

Nagu vastaval näitusel selgus, te- geletakse ka maailmavaatelistele (õige- mini poliitilistele) küsimustega. Nii esinesid noorsoojuhi poolt kutsettaot- levaile noorile asetatud küsimustena näit.: 1. Mispärast marksistid seavad tööandjad ja töövõtjad vastamisi ja mispärast meie seda vastuolu eitame? 2. Mispärast peame hoidma oma vere puhta? 3. Millised on kümme rah- vussotsialistlikku käsku abiellumi- seks? jne. — Tundus aga, et sellistegi probleemidega isetegevalt noo- red teotsevad äärmiselt vähe, vaid neid õpetusi jagatakse juhtide poolt dogmaatiliselt.

Saksa noortest on organiseerunud väga paljud. Maal kõnetades kooli- poisse imestusin, millise uhkusega ja isegi vaimustusega nad rääkisid oma hitlerinoorte rühmast. Aga kohe mu imestus haihtus, kui kuulsin, et orga-

niseerumine on küll vabatahtlik, kuid kõik organiseerunud õpilased on lau- päeval vabastatud täielikult koolitööst. Teistel on aga hari- likus korras praktiliste tööde ja os- kusainete tunnid.

Hitlerinoored töötavad koolist täiesti lahus. Õpetajail ei ole noor- soo-organisatsioonides mingisuguseid ülesandeid. Noortel on omad palga- lised juhid.

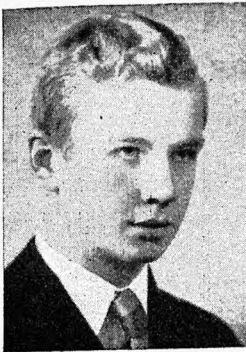
Hitlerinoorte vormiks on mustad püksid ja pruun särk. Rihmal võidu- embleem ja puusal puss, millele juba äris on kirjutatud — Blut und Ehre (veri ja au).

Alkoholiküsimuses rõõmustavalt on hitlerinoored täiskarskuse alusel. Hitler karsklasena ja taimetoitlasena on siin avaldanud oma mõju. Üldse kogu kasvatuses karskusõpetus ja karskuspropaganda on tähtsal kohal. Nii ühe Berliini kooli seinal oli pla- kat: Alkohol on kahjulik igasugusel kujul — ka õllena ja magusa veinina.

Üldmulje: Hitler-Jugend annab löögivalmi maleva — juhile. Ja juht täie teadlikkusega oma maleva kasva- tamiseks kulutab suuri summasid.

Kui Eestiski elavalt on päevakor- ral noorte organiseerimise probleem, siis olgu tähendatud, et meie Saksasse eeskuju otsima ei saa minna. Hitler- Jugend oma juhtide, organisatsiooni ja töömeetoditega on võimeline kas- vatama vaid käskutäitvaid sõ- dureid juhiriigile. Demokraatlik Eesti vajab aga kodanikke, kes on võimeli- sed iseseisvalt mõtlema, kritiseerima ja julgelt otsustama.

Karl Allik

Sündinud 9. novembril 1918. a. Tallinnas
Õpib praegu Tallinna Poeglaste Reaalgüm-
naasiumi V humanitaarklassis. Tema novell
„Tema ja nemad“ sai ENK II novellivõistlusel
2. auhinna.

tus“ möödunud, plaksutataksegi õige ohtrasti, aga küllap selle rõõmuks, et see tantsutakistus ometi kord lõppes. Kähku koristataksegi pingid, lõigatakse steariinikilde põrandale ja alevi pasunakoor tõrtsutab ja niuksatab pille. Vahepeal ostavad aga kavalerid uhke žestiga 10 sendi eest kompekke ja pudeli „vassi“, mida juuakse koos tähelepanust meelitatud daamega pakkimispaberiga ülelöödud laua ääres sama toreda enesetundega, kui oleks sellel pudel ehtsaimat tokayerit. Lauka noored on samuti kaasa haaratud peomeeleolust: Ants ostab sama üleolekuga taskutäie šokolaaditahvleid ja isegi neid hõbepaberilisi „ponkse“, mis maksavad 5 senti paar, ja viib kogu moona jutlevale Marale, kes peagu sama meelitatud tunneb enda olevat, kui nood teised „baaris“. Ainult Inna arvab heaks ironiseerida midagi „vassiputka“ avamisest. See kainestab tublisti Antsu ja sunnib üsna avameelselt tunnistama: „Ostsin tõesti liialt palju: nüüd see sulab kõik ja paneb nahka mu kõige heama „antsugi“. Olge siis samaaria-mehed ja -naised ja avitage vähendada mu rumalust!“ Nüüd süüaksegi ja Mara ei suuda küllalt naerda Inna vaimukat nõökamist peoliste ja Antsu kulul. „Ja vaadake, kuis seal keegi hurmava välimusega meeshing teid takseerib,

nagu oleksite ta südame nahka pistnud“, näitab ta kerge pealiigutusega. Sa taevas, Juhan! Eks vahibki nagu tola üksisilmi tema, Mara, poole ja nagu kibe, nagu oleks pipart närinud. „Tunnete“, jätkab Inna. „Ta on siis kohe nii ütlemata õnetu näoga ja vaatab meid kahte meeshinge kui Cerberos või Keerub.“ Ants sihhib ka vööra poole ja tunneb vaistlikult, et see on see Juhan, kellest ta juba varem Maralt kuulnud. Ega Maara muidu nii rahutult ei naeraks ja uut juttu teeks moodsate tantsude kursusest, mis hiljuti alevis peetud ja kuhu ta polevat pääsenud kauguse tõttu ja mispärast kardab nüüd, et ta on sootu ristiks Antsule ja Innale. „Seoke“ jutt aga räägitakse üsna maha ja avalsi helidel nagiseval põrandal peab Ants nentima, et tantsu tuleb nagu siidi. Mara aga märkab, et Ants pole kuigi „lõvi“ tantsimises ja nii kaob kartus sootumaks.

Tantsitakse ohtrasti. Valss domineerib. Tantsivad noored ja vanad, tütreid-pojad ja mammid-papid, tantsivad pool-poisikesed tädidega, nagu veeretaksid nad ees tsemenditünni ja keerutavad tüdrukukesed omavahel nii libedalt ja kergelt, nagu oleksid nad vaid paberist. Tüvikad noormehed aga tammuvad õotsudes või keerutavad vägeva madinaga, nii et hernesvesi meelegehtadelt ja laubalt alla veereb. Tüdrukud lõkendavad, naeravad, paarid kõigutavad taktis käsi ja noormehed pigistavad näitsikuid mehisele rinnale. Orkester teeb kollektiivse laraka, mis tahab kujutada lõppakkordi ja paarid vajuvad käsi-käes või käevangus seinäärseile pikile pingele.

Mara on õnnelik, oi, kui õnnelik! Noor olla ja tantsida! Näha teisi, end ja partnerit teistele näidata! Naerda kavaleri naljadele, komplimentidele, naerda sütitavalt; naerda nii, et noormehel käib surin südamest suurevarbani ja veri tõuseb kõrvaaltestadesse! Istuda, jutelda ja siis jälle tantsida, tantsida, tantsida! Mis on mured, hädada, intriigid?! Elada, tantsida

Archibald Douglas.

Tõlkinud A. SANG.

Thendor Fontane,

saksa realismi tuntumaid nimesid, sündis 1819. a. prantsuse põgenikupere võsuna. Alul apteeker Berliinis, hiljem ajakirjanik Saksa- ja Inglismaal, langeb ta kirjandusliku loomingu kaalukam osa eluaastaile pärast kuuekümnendat. Arvukaist romaanest nimetatagu: „Unwiederbringlich“ (1892), „Der Stechlin“ (1898). „Abielurikkuja“ nime all on üks neid jõudnud aastate eest ka eestlasest kirjandusesõbra raamaturiitulile. Erilise populaarsuse saavutasid ka ta (peamiselt šoti ajalooost ammendatud ainenä) ballaadid („Balladen“ 1861). Neist populaarseimat, võibolla ka parimat, püüab eesti lugejale tutvustada alljärgnevat tõlkekatset. Fontane suri 1898. a. kõrge eas ja suures lugupidamises.

*

„Seitse aastat on olnud kannatust täis,
ja nüüd on otsas mu jõud.
Kus muile maailma kauneim näis,
jäi mulle öö ja öud.

Kandes sedasama sulaserüüd
tahan seista ta palge ees.
Ta enam ei või mind põlata nüüd,
ma olen ju vana mees.

Ja kui ei ole muutund ta meel
ja kui ta mind ikka neab,
siis tulgu, mis tulla võibki, veel
ja tulgu, mis tulema peab.“

Tee ääres Douglase puhkepaik
oli kivil, mis kalk kui raud.
Lind laulis, tüveln nõrgus vaik.
Tal kinni vajasid laud.

Ta rändurirüü oli karm ja paks,
ta pantser raske ja roostes.
Sääli kuule: kui sarvi puhutaks
ja hobused tuleks joostes.

Kas meelepete? Ei, veel viiv:
krahv Douglas tõusis ja kuulas.
Näe! õhtupäikeses lehvis liiv,
mida ratsude kabjastik tuulas.

kergemeelselt, unustada nädalane tööväsimum ja tulevad äripäevad, esmaspäevane varane tõus, riidlemine ja tühjajad jutud — „kui kõlab muusika, siis tantsida, siis tantsida!“

See oli kuningas Jakob, kes
hoost kannustada püüdis.
Krahv Douglas aga jäi seisma ta ees
ja kummardas ja hüüdis:

„Mu isand, ma palun, talitse end
ja heldelt mind kuula nüüd.
See kõik, mis sulle teind mu vend,
ses polnud minul süüd.“

Mu isand, sul on õilis meel,
vana viha ära soojenda üles.
Pigem mõtle möödunud päevi, kui veel
sind hoidsin ma oma süles.

Pigem mõtle Stirling-lossi, kus koost
meid õogi ei saand; mu hooli:
su jaoks ma hoidsin su isa hoost
ja lõikasin sulle nooli.

Pigem mõtle järvi Linlithgow's
ja metsi ja mängualu,
kus õppisid ujuma minuga koos
ja linde püüdma ja kalu.

Oh mõtle kõigest, mis oli kord,
ära anna vihale võimust.
Seitse aastat seepärast mind seiras sord,
et olen üks Douglas'te hõimust.“

„Krahv Archibald, ma sind ei näe,
ma sinu häält ei kuule.
Mul on, kui metsakohinast käe
mulle ulataks noorus ja luule.“

Seda kohinat kuulan ma ikka veel,
nii armsalt tuttav ta viiski.
Kuid sekka kuiskab rangem keel:
Ta on üks Douglas siiski.

Ei näe, ei kuule sind enda ees,
krahv Archibald, muud ma ei või.
See Douglas oleks kadund mees,
keda tee mu teele tõi.“

Hoost kuningas kannustas, rõõmsas hoos
rats astus, noor ja rammus,
kuid ratsmeist hoides sõitjaga koos
krahv viimse jõuga sammus.

Pea päikesehõõges, jalg liivalaos,
pantersärki ta kandis ikka,
ja kuigi ta peagu kokku vaos,
ta jooksis kõrval ikka.

„Mu isand, kord olin su senešall,
ma enam ei tahagi seda;
õlgkatust vaid tahan, mille all
su hobust võin hoolitseda.“

Kriipseldusi matkalt Lõuna-Soomes.

Ei ole ju kuigi algupärane matkustada autobusel. Kuid siiski parem, kui istuda vagusi kodus ja lugeda, mida teised on matkates näinud.

Olin minagi lugenud, et Soomes on nii- ja niimitu järve, kaljusid ja kalju-
pragudes visasid, kõledaid põhjatuuli vastustavaid puid. Kuid on hoopis midagi muud, kui seda kõike saab oma silmaga näha. Ise vaadelda, ja seejuures ammutada elamusi.

Lõuna-Soomes Uusimaa maakond on soomlaste eneste arvates veel päris tasane. Kuid maantee teeb järske kää-
nakuid, ronib üles-alla ja ümber kün-
gaste ja kaljude. Sõidan Helsinki-Lahti maanteed. Kõikjal künkaid ja metsa. Palju rohkem kui Eestis. Ja metsaküngaste vahelt vilgub tükk tinahalli läikivat järve.

Omnibus peatub. Tuusala. Tee ääres kepi otsas väike sildike „Kiven kuolinmökki“ — Kivi surihurtsik. Ja iga soomalne teab, mida silt tähendab. Läheb mööda põõsastevahelist jalgrada hurtsikuni ja vaatleb hardumusega.

Edasi. Läbistame suure kiriku-
küla Mäntsälä. Maantee-veeres on

Ma tahan ta kõrval magada maas,
teda süüta ja säädida aset,
kui ainult kodumaa õhku taas,
mu isand, mind hingata lased.

Ja kui sa ei taha, siis lõneta piin,
— ma tänan su armu ja julgust —
mõök haara ja löö ja lase siin
mind surra, kodutut hulgust.“

Siis hüppas hobuselt kuningas,
ta näol oli hele sära.
Oma laia mõõga ta paljastas,
kuid tabav hoop jäi ära.

„Säh, võta see ja jälle jää
mu ustavaks vasalliks.
See süda peab olema truu ja hää,
kes kodu peab nõnda kalliks.“

Nüüd teele, me ööbime Linlithgow's,
mu kõrval sa sõidad kaasa,
et küttides endises rõõmsas hoos
säl tormata koos üle aasa.“

A. Gallén-Kallela: Tutarlaps.

vähemalt neli-viis kohvikut. Ja tillu-
kesis küladeski on teeääres ikka poega
kõrvuti ka kohvik — kahvila. Ja need
pole — nagu meil Eestis — jutua-
jamise- ja kokkusaamisekohad, kus
tellitakse „pool portsjonit dominot“
ja klaas vett, vaid, kohvijoomiskohad.
Sest kohv ja soomlane ei ole teine-
teisest lahutatavad. Soomlane joob
oma esimesed kohvid hommikul, vae-
valt ärganud. Ja nii ikka iga söögi-
korra vahele — kokku umbes viis
korda päevas. Peale selle veel küla-
liskohvid.

Kui lähed mõnda tallu silmapil-
guks juttu ajama või asju õiendama,
algab köögis kohe kohviveski vürin
ja sõbralik soome emand äärib vaskse
kohvikannuga ja toimetab saiad-koogid
ja koore lauale. Varsti palutakse:
„Olekappas hyviä, tulkaa ottamaan
kahvia.“ Siis muudkui olime „hü-
vad“. Jõin minagi vaprasti kaasa,
kuni kümme tassitait päevas. Mis
sest, et vahel süda päris tugevasti pu-
perdas ja õhtul kuidagi uni ei tahtnud
tulla. Sest ega see pole mingi vilja-
vesi, mida juuakse, vaid ikka päris
õige kohv. Püüdsin siis mina selgi-
tada, et meil Eestis juuakse niisugust
rukki- ja odrakohvi, kus sigureid ja
mõnikord ka ainult veidi kohvi-ube
hulgas. Ja sedagi ainult kord päevas
söögi juurde. Imestati, ja oli otse-

A. Gallén-Kallela: Vennatapja.

A. Gallén-Kallela: Vänämöinen Ainot püüdmas.

kohe tunda, kuis lugupidamine hõimu-
maast ja -rahvast kohe langes.

Rahva iseloom on hoopis teissu-
gune kui eestlasil. Soomlane on vää-
rikas, aeglane ja kinnine. Kui tõsi-
seina astuvad need isandad ja eman-
dad, eriti väljaspool kodu — aegla-
selt pööravad pääd, jutlevad tõsiselt
ja asjalikult, ei naerata, ei muuda ter-
vitadeski oma näoilmet. Kodus kohvi-
kannu ääres nad küll muutuvad sü-
damlikumaks, kuid kinniseks jäävad
ikka. Eestlane räägib varsti südame-
lt, mis teda juhtub parajasti vaevama —
varsti on teada, kas on minia kuri,
vargad hiljuti käinud, või muud.
Soomlane endast ei räägi, ajab nii-
sama üldist laadi juttu.

Eestisse suhtutakse sõbralikult.
Igal isandal on enam-vähem selgesti
teada, et Eesti — üldisemalt tarvita-
takse küll Eesti nimena Viro — on
hulga väikesem kui Soome. Ja et
Eestis on väga viljakat maad. Hu-
viga küsitletakse üht-teist hõimu-
maast. Raadiost kuulnud eesti keele

põhjal seletatakse, et on väga palju
sõnu, millest aru saab. Eriti armasta-
takse kuulata eesti jaamadest vana
tantsumuusikat.

Kindlasti on iga lugeja kuulnud
soome punaseist ehtisist. Ja igaüks,
kes kirjutab Soome muljeist, kiidab
need tumepunased valgete veertega
majad südamlikuks, armsaks, rõõm-
saks ja ilusaks. Juhani Ahogi kuski
võrdleb soome talu maasikaga, mis
paistab roheliste puude vahelt. Mulle
see küll nii ei tundus. Tumepunane
jätab nukra ja sünkja mulje. Kuid
hästi ta sobib kaljusesse ümbru-
sesse, veel paremini on ta kokkukõlas
soomlase iseloomuga. Valged akna-
raamid ja nurgalauad veidi vähenda-
vad sünkust. Praegu ei meeldi see
rahvuslik tumepunane enam soomla-
sile endilegi. Viimase kümne aasta
jooksul ei värvitavat enam maju puna-
seks. Ja tõesti ongi rikaste talude
uued suured hooned heledamad ja
rõõmsamavärvilised.

Kaks luuletust.

Ulm.

*See ulm mu ulmade veerev lelu,
tas asjata otsida suurt.
Tas väike ja malbe on elu,
nagu mängides maailmaks puur.*

*Vaid ribake sinist taevast.
Naerudemeid mängemas suul.
On purjedes lahkuva laeva
üks kübeke huulte mu tuult.*

*See kaugusse noollev kui kajak,
minu kätte saab laotuse kepp.
Veel hetkeks lõõn valgeks kui majak.
Laubalt rebeneb süsine krepp.*

Õnn käekotis.

*Ena siure mu südamesopis!
Ena lõokest mu lauba pääl!
Mul pisuke õnn käekotis,
nii vastu valgust läen.*

*Mul pisuke õnn käekotis.
Samm astub tõusvat teed.
Kaugeid soove mu südamesopis.
Mus pole malbed veed.*

*Kaugeid soove mu südamesopis
ja nukrus painutab pääd,
just nagu sellel, kel kapis
liig ahtas on aarete mäed.*

Soome karsklasi külastamas.

Möödunud suvel oli allakirjutanul võimalus külastada Soome karsklasi, võtta osa nende suvipäevist ning tutvuda nende töömeetodide ja taotlustega. Kuna Soomes karskusliikumine on niivõrd laialdane tööala, et sellest mõnel leheküljel ülevaadet anda on võimatu, sellepärast jagan siinkohal vaid muljeid Soome üliõpilaskarsklaste suvipäevilt.

Soome üliõpilaskarskusliikumise juhtivaks keskuseks on Soome Akadeemiline Karskusliit (Suomen Akateeminen Rahtiiliitto — SARL), mis koondab endasse Helsingi ülikooli üliõpilaskarskusorgid ning Turu ja Jüvaskülä üliõpilaste karskusühendused. Möödunud aasta lõpul oli SARL-i liikmete arv 771. SARL kui üliõpilaskarskusliikumise keskkohat võib tagasi vaadata 5-aastasele minevikule, kuna aga Helsingi Üliõpilaste Karskusühenduse (YRY) asutamisest täitub k. a. oktoobris viiskümmend aastat.

SARL-i korraldusel toimusidki 3.—6. juulini Kotkas Liidu viiendad suvipäevad. Väljudes Helsingist 3. juulil päevase kiirrongiga, oli meid suvipäevlasi sõitmas kenake lõbus seltskond ja teelt tuli üha uusi ja uusi sarllasi juure. Kotkasse olid toonud üliõpilaskarsklasi ka eelnevad rongid ja töid veel järgnevadki. Ning lõpuks tõusis suvipäevlaste arv üle poolesaja.

Neli päeva kestnud suvipäevad möödusid sellises suures töö-, pidu- ja matkameeolus, et vaevalt jätkus aega magamiseks. Eriti vajab märkimist asiolu, et Soome karsklased ei pea oma kongresse talvel nagu ENK, vaid suvipäevad täidavad ühtlasi kongresside aset. Sellest siis olnes, et suvipäevade kavas oli palju referaate, kus arutati mitmeidki põhimõttelisi ja tööküsimusi. Suvipäevade töökoosolekud kandsid meie kongressilikku ise-

Soome Akadeemilise Karskusliidu suvipäevlasi Kotka raudteejaamas.

loomu, referaadid ja vaidlused protokolliti jne. Kuna kaks viimast tööpäeva langesid ühte samuti Kotkas toimuva 51. üldise karskuskongressiga, siis olid mitmed ettevõtted sellega ühised, milliseid tuli eriti õnnestunuks lugeda. Nii peeti ühiselt üks töökoosolek, üks pidulik õhtu ja suur rahvapidu staadionil.

Kuna kolm päeva olid pühendatud peamiselt töökoosolekuile, siis üks päev kulus matkaks Soome lahes asuvalle Suursaarele. Kolmetunniline sõit Kotkast Suursaarele jättis unustamata mälestusi, peagu kogu tee kõlas võimas laul. Suur oli imestus, kui korraga kuulsin laevapärast eestikeelset laulu „Vaiksel Emajõe kaldal“ ja sellele esimesele järgnes veel kümmekond teist eestikeelset laulu. Suursaar, tahaksin öelda Kaljusaar on nägemis- ja vaatamisväärsusi oma kõrgete vooretega (Haukkavuore ja Pohjaiskorea). Ilusal ilmal paistvat Suursaarelt Eesti ja Soome rannad.

Suvipäevlased peagu eranditult tundsid suurt huvi Eesti vastu. Enamik vilist-

ENK suvipäevlasi Tõrvas.

Muljeid ENK suvipäevilt Tõrvas.

See oli siis, kui päike kõrvetas Tõrva linna tänavaid, kui linnud siristasid „Tantsumäel“ ja Õhne jõe vesi oli hõbeselge. Siis tulid omnibused ja töid Tõrva kalleid külalisi — suure hulga aatelisi noori.

Olime koos vaid päeva kolm ja juba oli tunda, et meid seovad imepeened, ent tugevad niidid, mille katkedes nende külge jääb midagi meist endist. Noorustuld ja jõudu oli kõigil, nii noortel kui vanadel. See muutis soojaks isegi Helme tervisvee allikad!

Helme kantsis ei helju küll enam endiste aegade õudsust, kuid tundub, nagu oleks ta oma tõelise väärtuse omandanud alles käesoleval suvel hr. Karolin'i mütooloogiliste kommentaaride kaudu. Kui lõkktule mäel enne on olnud ilusaid tulesid, siis kunagi mitte nii heledat, kui seda oli 19. juunil 1936. a. Ja kui samast mäest üles ronides laiskus jalgesse pugest, tarvitsetes ainult kuulda hr. Kalamehe energilist hüüdu: „Marss, marss, mäe otsa!“ ja hetk hiljem oldi kui visatud käbi mäel.

Meenub jalutuskäik Helme lossivaremeile. Meenub uhke tammik, kus pärast jalutuskäiku varju leidsime heleda päikese eest. Meenub „kanossa-reiski“ maaalustes käikudes ja „nöiakoopas“ küünlajuppide valgusel. Jäädvustasime oma nimed valgesse liiva, mis on nüüd vaikseks tunnistajaks mõõdunud suvipäevist. Kuid aeg kadus... „Oli leek, kustus, jäi vaid järele tuhk täis mälestusi!“ Tühjad tunduvad need kohad, kus veedeti ühiselt niipalju ilusaid tunde. Kui hüvastihüüuks sõna sain, püüdsin võimalikult kaua kõnelda, kuigi teadsin, et reisilemineku ärevuses vaevalt püstitakse kuulata nii kaua. Kuid mul ei olnud suuremat soovi, kui hoida veel mõnigi sekund olemaks koos. Ja kui laulsime „Aeg kaob kiirelt...“, olin tõesti kurb.

Ainult lootus varstisele jälleägemisele leevendab ootuse pikki tunde.

A. A.

lasi oli üks või enam kordi külasthanud Eestit. Eriti palju armastati küsida praeguse Eesti poliitilise seisukorra üle. Kuna suvipäevilt võttis osa ka Rootsi esindaja, siis võis märgata soomlaste suuremat poolehoidu Eestile. Sõnaandmisel jne. asetati esikohale ikka Eesti. Suvipäevade hoone, pidusaal ja pidulaud olid ehitatud ka eesti lippudega. Kõikjal, nii formaalsustes kui ka isiklikus suhtumises, avaldasid soome karsklased sooja hõimusooprust.

Suvipäevlaste seal leidus osavõtjaid hallpäiseist professoreist noorte üliõpilasteni. Sütitav kõnemees oli hallpäine prof. Arvi Grotenfelt, kes on üks Soome „Karskuse Sõprade“ asutajaid 50 a. eest. Sama

Nüüd, kus mälestused suvipäevist jõudsid hakata juba veidi tuhmuma, sain äkki „Kevadiku“ toimetajalt kurja käsu, anda otsekohe aru kõigest sellest, mis ma Tõrvas näinud ja kuulnud, tundnud ja mõelnud.

Püüangi siis teha tollest kolmest ilusast päevast väikese kokkuvõtte.

Huvitas enne, kes tulevad. Aastate vältel on harjutud suvipäevil nägema tervet rida tuttavaid igast kodumaa servast. Nii nüüdki. Ent tuttavale lisas tänavune aasta hulga uusi sõpru. Tõrva inimesi esijoones. Saaremaagi oli esindatud kahe sümpaatse tegelasega, kes võitsid kohe kõikide üksmeelse poolehoidu, Viljandist tuli omnibusetäis kirkavaid tütarlapsi ja valklasist kohalolijad kahetsesid oma tulemata jäänud kaaslasi. Tallinna ja Tartu energilisest rahvast ma ei kõnelegi, sest need olid kohal nagunii. Ja vist kõigi mälu jäi kustutamatu ülikooli spordiõpetaja A. Kalamehe kuju ja tema vägev „sõjahüüd“.

Ta loeng tervisvõimlemisest, mille pidas mäeveerul mändide ja kuuskede varjus, ei kõitnud kuulajaid vähem kui ta isik. Karskusliidu staabiülem Kubjas avastas selle loengu põhjal endas tulevase maailmarekordide purustaja ja ENK president Tork sellest loengust inspireeritud toimetas hiljem Õhne jões oma rahva ülevaastust, saamaks pilti selle kehakultuurilisest tasemest.

Loeng ise toimus pideva käbisõja saatel ja kui kõigest sellest (+ arvukaist sõnavõttudest ettekande kohta) väsinud ning näljaseid noori „kutsuti üles“ mingit rebasemängu mängima, siis arvas enamik, et õige rebane on see, kes mõistab aegsasti minema litsuda.

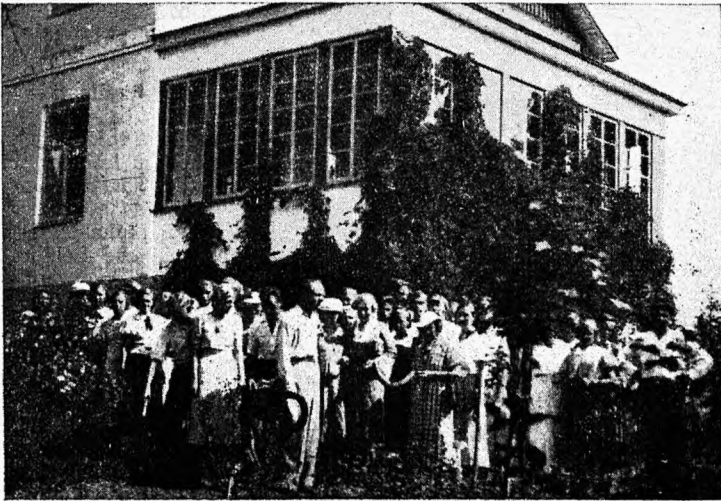
Lõkkeõhtul süütas lõkktule ja pidas tulekõne öisest loodusest ja isamaa-armastusest kirjanik ja nõunik Jaik.

Seekordseist suvipäevist viimasel tutvusime Tõrva ümbrusega. Mida sääl hu-

rõomus suvipäevlane Kotkas oli maisteri Toivo Murto, keda noorkarsklased mäletavad Porkunist. Suur hõimusober oli ka SARL-i sekretär maist. Veikko Loppi, samuti maist. Leo A. Pesonen, nõunik K. K. Aro jt. Soome üliõpilaste seas leidub tuliseid karsklasi nagu Teuvo Telakivi, A. Lohikoski, hää eesti laulude laulja K. Puolanne jt.

Ehkki Soomes on elu kallid (vähemalt poole kallim kui Eestis), kuid kallid ja unustamatud on ka mälestused soome karskalsist ning kogu maast ja rahvast.

Soome karsklased palusid edasi anda parimaid tervitusi eesti karsklasile.

ENK suvipäevlasi.

vitavat, sellest on kõneldud juba varem „Kevadiku“ veergudel.

Pikale venis lahkumisõhtu, kus ikka ja ikka veel oli kellelgi midagi öelda uutele ja vanadele sõpradele.

Ja siis sõitsime laiali, südames aasta pärast jällegenemise lootus.

O. I.

ENK kutse meile — tulla võimalikult rohkearvuliselt ilusasse Lõuna-Eesti suvituslinna — võeti vastu kogu karsklaspere poolt tormiliste rõõmuhõisetega.

Ja nii saabuski juba varsti kohale (1½ päeva varem, nagu tavaliselt meil alati kombeks) päälinnaste-parv. Polnud meid küll rohkem kui „tükki kaheksa“, kuid selle eest oli meil igauhel energiat mitme eest.

Algul oli kuulda mitmeltki poolt nurinat, et suvipäevad ei töota kujuneda südamlikuks ja lähedaseks, sest osavõtjate arv oli, võrreldes möödunud aasta omaga, umbes 4 korda suurem. Kuid see kartus osutus asjatuks. Veetsime 5 päeva looduslikult ilusais paigus täis seltsimehelikku üksteisesse suhtumist.

Sisuliseltki olid korraldatud tänavused suvipäevad haruldaselt hästi. Kogusime selle 5 päeva jooksul suuri vaimlisi väärtusi; kogusime jõudu kogu eelolevaks talveks.

Jäid järele kaunid mälestused, mis ei unune niipea.

S. K.

Läänetaevas punetas. See oli päikese tagasivaat, mis ennustas järgmiseks päevaks ilusat ilma.

Ja taevataat oligi heatujuline järgmisel ja ka paljudel sellele järgnevail päevil, saates päikest ja sügavsinist taevast, nagu sooviks temagi hädad kordaminekut suvipäevile Tõrvas.

Ja läkski lahti ühel ilusal hommikul sõit Tõrva. Ruttu oli pakitud kohver ja siis jaama. Meid oli kenake hulk.

Vagunis suurt sõprust veel ei loodud. Sõime vaid rosinaid ja lasksime tuulel juukseid segi ajada, kui vahtisime uudishimulikult aknast.

Pukas istusime omnibusele. Sääil oli kõik meie oma rahvas, s. o. suvipäevadest osavõtjad, ja siis me lõime laulu valla, mis tõesti toredasti tõstis tuju. Ja lugesin seda silmapilku, millal kõlas esimene laul, suvipäevade alguseks. Ilusad päevad — naeru, laulu, ilutsemist!

Taevataat aga saatis naervat päikest ja sinitaevast. Vahest mõlemaid liigagi palju — ent oli ka vett jõe ja kahe järve näol.

Tõrva, see pisike linnake, millist poole tunni järele tundsin paremini kui Tartut praegugi, olgu et elan siin peagu terve oma elu, oli võluv, huvitav ja siiski ka täis salapärasusi. Võluv — seda sõna ei defineeri ma lähemalt, kuna sellesse on kokku võetud kogu ta looduslik ümbrus ja ka rohtunud tennisväljak. Huvitav, kuna ta evis vaid vene kiriku, ehkki vene kogudus oli imepisike ja luterlased, et kuulda jumalasona, lüüdi marssima pühapäeviti Helmesse! Ja salapäranne oli Tõrva — ta varjas nii kavalalt oma söögipoode, et pidime enne hulk aega kolama ringi ja küsima hädelt inimestelt, kuni leidsime lõpuks proua Reisenbuk'i kuulsa pansioni.

ENK VIII suvipäevad Tõrvas

19.—21. juun. 1936.

Kuna eelmised suvipäevad peeti Põhja-Eestis (Porkunis), siis tuli seekord Liidu juhatusel suvipäevade otsimisel peamiselt Lõuna-Eestis ringi vaadata. Ära kuulnud org-ide arvamusi, otsustati jääda peatuma Tõrva juure. Valik polnud tõepoolest halb, kuna Tõrva on kahtlemata üks meie kaunimaid väikelinnu ja laiematele hulka-dele vähe tuntud. Pikad omnibusesõidud teevad ta küll raskesti kättesaadavaks, kuid liinipidajate lahke vastutulek 50%-lise hinnaalanduse andmisel aitas sellestki raskusest üle.

Osavõtjaid registreerus üldse 150, neist ilmus kohale kahjuks ainult 114. Et säärane suur ärajäänute protsent korraldajatele asjata raskusi valmistab, on selge. Kuna osavõtt suvipidustusist oli seekord täiesti maksuta, siis nähtavasti anti end kergel käel üles, ilma et oleks olnud tõsist kavatsustki sõita.

Osavõtjate rohkuselt paistis eriti silma Viljandi E. H. S. tüü. gümn., Valga ühiskümn., Tallinna tüü. kommertsgümn. ja Tartu E. N. K. S. tüü. gümn.

Korraldajaid ja osavõtjaid täitis teatud ootuselelvusega asjaolu, et meie hariduse lu kõrgem juht härra haridusminister kol. A. Jaakson, kelle kodukoht teatavasti on üsna Tõrva lähedal, lubas isiklikult tulla pidustusi avama. Välismin. J. Seljamaa surm kahjuks ei lasknud sellel kavatsusel teostuda, kuid oldi rahul ka ministri hea tahtega.

Sellevastu oli ühena esimesist kohal nõunik J. Jaik, kes tõi kätte ka ministri tervitused ja oma elurõõmsa olekuga aitas tõsta kõigi tuju.

Pidustused algasid reedel, 19. juunil a v a õ h t u g a Patküla algkooli saalis (asub Tõrva linnas). Pärast Liidu esimehe J. T o r k i lühikest tervitust asus kõnetooli Tõrva gümn. ülisõbralik ja vastutulelik dir. M. K a n d, pidamaks avakõnet. Peokõnega esines tarmukas Tõrva linnapea J. V i k s. Avaõhtu lõpul anti osavõtjatele pidustuste märgid kätte ning mindi rongikäigus orkestri saatel linnapargi äärsele mäele, kus järgnes l õ k k e t u l i. Tulemäelt avanes kaunis vaade alla

järvele, mis helkis jaanipäevaeelse suveöö võlurikkas valguses. Hoogsa tulekõne pidas nõunik J. J a i k, tuletades noortele meele nende kõrgeid ideaale.

Laup., 20. juuni hommikul koguneti ühiskümn. juure, kust mindi linnaparki. Seal esinesid ettenähtud referaadidega ülik. võimlemisõpetaja A. K a l a m e e s — rekordspordist ja tervisvõimlemisest ning Karskusliidu peasekretär Ed. K u b j a s — karskusliikumise programmilistest ülesannetest.

Kuna dr. G. Vilbaste ja mag. E. Laid ei saanud ametikohuste tõttu Tõrva tulla, asendati õhtuspoolne töökoosolek ekskursiooniga Tõrva ümbruses, peamiselt nn. „tantsumäele“, kus väga huvitavaid seletusi andis õpet. E. K a r o l i n. See ekskursioon rikastas nii mõnegi teadmisi meie kodumaast ja selle ajaloost, eriti tänu hr. Karolini asjatundlikele seletusile.

Sama päeva õhtul kl. 9 toimus noorte kunstiohtu, kuhu pääs oli küll maksuline, kuid kust siiski peagu kõik suvipidustused osa võtsid ja neile lisaks veel paar-kümmend inimest kohalikust seltskonnast.

Pühapäeval, 21. juun. saabus pidustusile Soome Öppiva Noorsoo Karskusliidu sekret. kohtunik H. L ö f g r e n - V e n o j a, keda meie vanemad tegelased mäletavad juba endistest kongressidest ja kokkupuudetest.

Ilusat pühapäeva hommikupoolt kasutati ekskursiooniks Helme lossi varemesse, kus jällegi suure huviga kuulati õpet. E. Karolini seletusi. Pärast ühislounat Helme põllutöökoolis sõideti omnibustega Barklay de Tolly hauakabelit vaatama. See meeolurikas sõit oli üks kaunimaid hetki kogu pidustuste kestel. Vaevalt oli üks laul lõppenud, kui algas uus. Ja kui siis tagasi tulles tuli minna lõppõhtule, siis tundus, nagu peaksid pidustused alles nüüd algama. Lõppõhtul kuulati suure huviga hr. H. Löfren-Venoja ülevaadet Soome aatekaaslaste tööst ja end. linnapea M. R e i s e n b u k i seletusi Tõrva väljaarendamisest moodsaks suvituslinnaks, mille tänavad on palistatud viljapuudega. Tänu hr. Reisenbuki aga-

Vaevu jõudsimel rahuldada oma hundiisu, kui oli juba suvipäevade tegelik algus. Kõik oli kena siis ja edaspidi. Lõkketuli, mürisev laul; isegi referaadid möödusid lõbusalt, kuna metsa all, kus töökoosolekuid peeti, oli käbisid külluses ja eesistujate pääd ning seljad olid oivalisiks märkladadeks!

Õhtu aga tantsiti, kuna noorte kunstiohtu nõudis kunsti näitamist igati.

Matk Helmesse järgmisel päeval tahis kuumat ilma tõttu küll viimase elunatuseks välja võtta, aga vapraht kannatasime, isegi pärl ohverdati Helme allikasse.

Lahkumisõhtu tegi veidi nukraks, kuna meenus, kas kunagi kordub enam — aeg, koht, seltsilised. Ent sest sai peagi üle. Olime küllaltki lõbusad ja jõulised Tartuni laulu lõõma.

E. P.

Arvamusi „Kevadikust“.

Mõni aeg tagasi esitas „Kevadiku“ toimetus isikuile, kes olnud „Keva-
liuga“ lähemas kontaktis ja jälginud pidevalt ajakirja arengut, rea küsimusi
„Kevadiku“ kohta.

Küsimused olid järgmised:

1. Kas „Kevadik“ elureformistliku noorsooajakirjana vastab üles-
seatud sihtidele?
2. Kas vastab „Kevadiku“ sisu käesaja noorte ideaalidele?
3. Missuguses suunas peab „Kevadik“ arenema?

Vastuseid on tulnud kolm, millised avaldame alljärgnevalt.

August Annist:

Olles ligidalt jälginud „Kevadikku“
tema algusest peale, võin kinnitada, et
ta üldjoontes täiesti vastab oma
kõrgele sihile, s. o. meie noorsoo
elureformi viljelemisele, kuigi
ehk just sellekohaseid artikleid ja
teateid võiks olla senisest enamgi ja
üldkujulised kirjanduse ja muud tut-
vustused võiksid jääda teiste eriaja-
kirjade hooleks.

Kuivõrra ta vastab nüüdisaja noo-
ruse ideaalidele, ei või ma öelda, sest
et ma viimaseid ei tunne. Kuid üldi-
selt on „Kevadik“ üks meie huvita-
vamaid ajakirju, mille tellimist ma
soovitaksin ka kõigile meie vanemaile
elureformi sõpradele.

Eduard Hubel-Metsanurk:

Väga suur hulk meie koolinoor-
soost areneb eluvõõrana ja elukau-
gena, raamatu- või kino-inimesena.

rusele ongi ses suhtes juba tükk tööd
tehtud.

Vaevalt oli hr. J. Tork lausunud lõpp-
sõna ja lauldud üheskoos „Aeg kaob kii-
relt...“, kui suur rühm tartlasi pidi rut-
tama tagasisõiduks omnibusele. Valkased
olid sunnitud juba varem lahkuma, enne
lõppõhtut. Osa suvipidustuslasi, eriti Tal-
linna ja Viljandi rahvas, jäid veel ööks
Tõrva, et järgmisel hommikul osalt jala,
osalt omnibustel tagasi koju rutata, kuna

„Kevadik“ peaks selle nähte vastu
võitlema.

„Kevadiku“ sisu püüab vist küll
käesaja noorsoo ideaalidele vastata,
aga väga küsitav, kas „Kevadiku“
toimetusel on need ideaalid teatavad?

Arvan, et „Kevadiku“ toimetusel
on väga palju head tahet ja idealismi.
See elureformi ja enesekasvatuse aja-
kiri on hästi ja suure didaktilise osku-
sega toimetatud. Ainult mõnikord
liiga õpetlik, moraliseeriv ja ilusõna-
line. Enam asjalisust, konkreetsust ja
elulähedust!

Jaan Roos:

Kahtlemata on „Kevadiku“ siht
õilis, eriti selles osas, milles ta püüab
noorte enesekasvatust, enesearenda-
mist ja eneseteostamist viljelda, sa-
muti nende väärtuslikku isiksust
välja arendada. Niipalju kui mina
olen saanud „Kevadiku“ sisu jälgida,
vastab see üldiselt ülesseatud põhi-

Võidupüha tuled varsti hakkasid juba
loitma.

Suvipidustusist jäi mulje, et Liidu
ümber on kogunenud arvult küll võrdle-
misi väike, kuid vaimselt väga arenenud ja
tarmukas noorte juhtkond. Kui see eliit
end omas ümbruskonnas täie energiaga
maksma paneks, siis oleks Liidu ideesti-
kule igatahes lai kandepind kindlustatud.

A. E.

mõtteile. Täiesti jaatavalt ei saa aga vastata küsimusele, kas „Kevadiku“ sisu vastab käesaja nooruse ideaalidele. Tahaksin näha tänapäeva nooruses rohkem isetegevust ja eneseteostamist, just seda,

mida taotleb „Kevadik“. Minu arvates peab „Kevadik“ truuks jääma oma sihile ja seda veel süvendama. Tal on tähtis ülesanne täita meie noorte enesearendamise ja isetegevuse viljeldamises.

„Kevadik“

Nooroo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri

ilmub 13.-ndat aastakäiku.

„Kevadik“ on ainuke omalaadne noorte huve mitmekülgsest harrastamisest ja elureformist rääkiv ajakiri, andes sõna kõigis noori puudutavais ja üldkultuurilisis küsimusis.

„Kevadiku“ kaastööliseks on peamiselt noortesõbralikud kultuur- ja noorsootegelased ning noored ise. 1935. ja 1936. a. on näit. „Kevadikus“ kirjutanud: V. Adams, K. Ader, Ed. Ahas, A. Aspel, J. Bechter, A. Elango, E. Elisto, R. Hallimäe, Ed. Hubel-Metsanurk, F. Huik, O. Ibius, B. Kangro, E. Karolin, A. Kink, A. Kuum, J. Köpp, J. Käosaar, L. Laja, Ed. Laugaste, A. Loothing, A. ja H. Mark, Fr. Olup, A. Oras, R. Paris, A. Piip, J. Piiper, H. Rajamaa, A. Sang, L. Sapotzki, H. Talvik, P. Treiberg-Tarvel, J. Tork, P. Vilding, R. Öunap jt.

„Kevadik“ ilmub kuus numbrit aastas. Tellimishinnaks on 1936. aastal: 1/1 a. 75 s., 1/2 a. 40 s., üksiknr. 15 s. Liidu liikmelle ja koolide lugemislaudadele on tellimishinda alandatud 50 sendile aastas.

„Kevadik“ ootab noorilt värsisepilt, proosakatsetajailt ja taideharrastajailt mitmekesist kaastööd.

„Kevadik“ väärrib

tellimist, lugemist, levitamist.

TARTU LINNAPANK

Tartus, Raekojas, telef. 2-32 ja 11-32.

AKTIVA.	Arvete seis 31. augustil 1936. a.	PASSIVA	
Kassa	53 721.76	Põhikapital	295 559.22
Hoiuarved	440 513.03	Tagavarakapital	37.776.19
Väärtpaberid	325.5 6.03	Amortisatsioonikapital	8 535.64
Väärtused	1.956.60	Hoiusummad	4.139.711.59
Diskonteeritud vekslid	3.092.136.63	Konto-korrent arve Eesti Panga	
Tähtajalised laenud	31 600.—	T. osak	180 000.—
Konto-korrent laenud	898 419.74	Korrespondendid	107.694.77
Korrespondendid	70 739.81	Väljaantud garantiid	86 288.43
Garantii deebitorid	86 288.43	Mitmesugused kreditorid	3.000.—
Mitmesugused deebitorid	3.000.—	Tulud	205 053.52
Vallasvara	15 004.15	Muud passivad	13.460.40
Kulud	49.531.42		
Muud aktivad	8.642.16		
	<u>Kokku: 5 077.079.76</u>		<u>Kokku: 5.077 079.76</u>

Saadaval hoiukarbid!

Saadaval hoiukarbid!

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Kuna Eesti Noorsoo Karskusliidu laost on lõppemas

„Kevadiku“ I (1924) ja II (1925)

aastakäik, ostab Liidu juhatus tagasi numbroid neist aastakäikudest kaanehinnaga.

Pakkumised palume saata Eesti Noorsoo Karskusliidule, Gustav-Adolfi 18, Tartu.

„Kevadik“ ilmub — 6 nr-it aastas. Tellimishind $\frac{1}{2}$ a. 75 s., $\frac{1}{2}$ a. 40 s., üksiknr. 15 s

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: dr. phil. Alfred Koort. Tegevtoimetaja: Eevi Lassen. Toimetuse liikmed: Johannes Feldmann, Otu Ibius, Eduard Kubjas ja Arkadi Stanovitš.

Toimetuse aadress: Tartu, Gustav-Adolfi t, 18—2, postk. 86, telefon 16-46.